

SUOMEN ARKEOLOGINEN SEURA
ARKEOLOGISKA SÄLLSKAPET I FINLAND
ARCHAEOLOGICAL SOCIETY OF FINLAND

Suomen arkeologinen seura ry:n tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

TAUSTAA

Suomen arkeologisen seura ry:n (SARKS) tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman taustalla on Sanna Lipkinin, Tuija Kirkisen ja Tiina Äikkään tekemä tutkimus: *Suomalaisten arkeologioiden käsityksiä tasa-arvosta: Kyselytutkimustuloksia vuodelta 2020* (<http://www.sarks.fi/ajankohtaista/tasa-arvojuttu.pdf>). Tutkimuksessa todettiin, että suomalaisessa arkeologiassa “tasa-arvon toteutumisen osalta eletään eräänlaista murroskautta, jossa vanhat asenteet elävät ja vaikuttavat vielä mutta jossa uusi sukupolvi on nousemassa. Kyselymme perusteella myös Suomen arkeologisen seuran tulisi koota jäsenille suunnattu kannanotto ja toimintaohjeet liittyen syrjintään ja seksuaaliseen häirintään.”

Aiheeseen liittyen Suomen arkeologinen seura järjesti valmistelevan työryhmän (Noora Hemminki, Tuija Kirkinen, Sanna Lipkin, Anna-Kaisa Salmi, Mervi Suhonen, Tiina Äikäs) avulla 19.4.2021 keskustelutilaisuuden *Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus suomalaisessa arkeologiassa*. Timo Ylimaunun ja Mervi Suhosen puheenvuorot julkaistiin Muinaistutkija-lehdessä. Tilaisuuden jälkeen koottiin työryhmä, joka on valmistellut alla olevan suunnitelman.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatijat

Jenna Ermala, Kaisa Autere, Liisa Seppänen, Sanna Lipkin, Timo Ylimaunu

Suunnitelma on hyväksytty

SARKS:n vaalikokouksessa 16.11.2022.

SUUNNITELMALLISEN TOIMINNAN LÄHTÖKOHDAT

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on toimia työkaluna, jonka avulla voidaan tunnistaa arkeologien toiminnassa mahdollisesti ilmeneviä ongelmia, jotka liittyvät yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon sekä mahdollisia syrjintätilanteita tai sellaiseen liittyviä rakenteita. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta tulee edistää suunnitelmallisesti ja aktiivisesti.

Jatkossa Suomen arkeologinen seura ry pyrkii seuraamaan säännöllisesti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista suomalaisten arkeologien parissa.

Suunnitelmaa ja toimintaa ohjaavat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslait.

Tasa-arvo

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (8.8.1986/609)

Tasa-arvolain tavoitteena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä. (<https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609>)

Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuuslaki (30.12.2014/1325)

Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Laki kieltää syrjinnän iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

(<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>)

Suomen arkeologinen seura ry:n tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Suomen arkeologinen seura ry, SARKS, sitoutuu toiminnassaan seuraaviin periaatteisiin ja toimenpiteisiin, jotta tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuisivat seuran toiminnan tavoitteiden mukaisesti. Suunnitelmaa sovelletaan SARKSin hallituksen toiminnassa, seuran järjestämissä tapahtumissa ja kokouksissa. Toiminnan lähtökohtana on, että jäsenet toimivat kanssaihmiä kohtaan kunnioittavasti sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteiden mukaisesti. Seuran tavoitteena on purkaa välillistä syrjintää mahdollistavia asenteita ja toimintamalleja. Seuran hallitus ottaa vastaan palautetta tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvään toimintaansa.

Suomen arkeologinen seura ry kantaa vastuun omasta toiminnastaan ja toivoo, että kaikki toiminta suomalaisessa arkeologiassa perustuu sukupuolten väliseen tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen.

Tavoitteet

Suunnitelman tavoitteena on, että kaikkia arkeologian parissa toimivia kohdellaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti. Tavoitteena on ennaltaehkäistä ongelmatilanteita.

SARKS on avoin kaikille jäsenyyskriteerit täyttävälle. Seuran toiminnassa kaikenlainen syrjintä on kielletty. Seuran tilaisuudet ovat avoimia kaikille jäsenille tai tilaisuuden luonteesta riippuen myös ei-jäsenille yhtäläisin perustein. Seuran tilaisuuksia järjestettäessä huomioidaan sosiaalinen ja fyysinen esteettömyys sekä informaation saavutettavuus.

Seuran toiminnassa ja päätöksenteossa arvostetaan ja hyödynnetään kaikkien asiantuntemusta ja osaamista riippumatta henkilön sukupuolesta, iästä tai muusta seikasta. Kanssaihmissiin suhtaudutaan kohteliaasti ja heidän mielipiteitään kunnioittaen.

Seuran hallituksessa on edustettuna eri sukupuolia, ja hallituksen kokoonpano on alueellisesti ja toimialakohtaisesti edustava. Toiminta seurassa ja sen hallituksessa koetaan houkuttelevaksi.

Toimenpiteet

SARKS ylläpitää keskustelua tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta.

Seuran toiminnassa ja tilaisuuksissa puututaan välittömästi kaikkeen epäasialliseen käytökseen ja häirintään. Keskeistä on syrjinnän tunnistaminen, siihen puuttuminen ja ennaltaehkäisy. Seurassa ylläpidetään avointa ja toisen ajatuksen huomioivaa keskustelukulttuuria.

Sosiaalisen ja fyysisen esteettömyyden varmistamiseksi tilaisuuksiin osallistujilla on mahdollisuus kertoa erityistarpeistaan ruokavalion tai esteettömyyden suhteen. Jotta tilaisuuksiin osallistumismahdollisuudet olisivat paremmat, tilaisuuksia pyritään järjestämään myös etäyhteydellä.

SARKS tukee mahdollisuuksien mukaan osallistumista toimintaan vähemmistökielillä, ja englannin kielellä.

SARKS:n hallitus seuraa, miten jäsenet kokevat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutuneen seuran toiminnassa.

Toimintaohje jos henkilö kokee tulleen syrjityksi

SARKSIN TILAISUUKSISSA

Mikäli syrjintää tai epäasiallista käytöstä ilmenee, siihen puututaan yhdessä. Ongelmat pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan keskustelemalla osapuolten kanssa. Keskustelu tulee aina päättää pyyntöön häiriötä aiheuttavan toiminnan lopettamiseksi. Mikäli keskustelu ei ratkaise asiaa, SARKS:n hallituksen jäsen tai tapahtumien järjestäjä voi puuttua häiriötä aiheuttavaan toimintaan ja sen jatkuessa pyytää häiritsevää henkilöä poistumaan tilaisuudesta.

MUUSSA TOIMINNASSA

Jos arkeologian opinnoissa, arkeologisessa työssä tai muussa toiminnassa kokee tullessa syrjityksi tai epäasiallisen käytöksen kohteeksi, on hyvä ottaa yhteyttä oman organisaation tasa-arvohenkilöön tai toimia organisaation antamien ohjeiden mukaisesti. Olemme alle koonneet linkkejä eri organisaatioiden tasa-arvo-ohjelmiin sekä toimintaohjeisiin. Kaikissa tapauksissa voi olla yhteydessä tasa-arvovaltuutettuun.

Tasa-arvovaltuutettu:

<https://tasa-arvo.fi/yhteydenotto-tasa-arvovaltuutettuun>

Turun yliopisto: <https://www.utu.fi/fi/yliopisto/turun-yliopiston-strategia-2030/yhdenvertaisuus-ja-tasa-arvosuunnitelma>

Oulun yliopisto: <https://www.oulu.fi/fi/yliopisto/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus-oulun-yliopistossa>

Ilmoitus koetusta kiusaamisesta/häirinnästä:

<https://link.webpolsurveys.com/S/81798B36A06FF545>

Helsingin yliopisto:

<https://www.helsinki.fi/fi/tutustu-meihin/kestavyys-ja-vastuullisuus/kestava-ja-tasa-arvoinen-yliopistoarki>

Museovirasto:

https://www.museovirasto.fi/uploads/Meista/MV_Tasa_arvo_ja_yhdenvertaisuus_suunnitelma_02092020.pdf

Linkkejä kansainvälisten arkeologisten seurojen suunnitelmiin:

Svenska Arkeologiska Samfundet:

https://www.arkeologiskasamfundet.se/document/events/rapport_sas_kartlaggning.pdf

European Association for Archaeologists:

https://www.e-a-a.org/EAA/Navigation_News/2020_Statement_on_Archaeology_and_Gender.aspx

Society for Post-Medieval Archaeology:

<https://spma.org.uk/code-of-conduct>

Society for Historical Archaeology:

<https://sha.org/about-us/sha-sexual-harassment-discrimination-policy/>

Council for British Archaeology:

<https://www.archaeologyuk.org/resource/equality--diversity-and-inclusion-in-archaeology.html>

Society for American Archaeology:

<https://www.saa.org/career-practice/ethics-in-professional-archaeology>